

Joubert Kálmán köszöntése

Joubert Kálmán 1946. június 4-én született Sopronban. A soproni Berzsenyi Dániel Gimnáziumban (egykor és ma: Evangélikus Líceum) érettségizett 1965-ben. 1972-ben a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem (KLTE) Természettudományi Karán biológia-kémia szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. Joubert Kálmán már egyetemi hallgató korában bekapcsolódott az embertani kutatásokba, előbb Szilágyi Katalin, majd Nemeskéri János vezetésével.

Nemeskéri János hívta meg, hogy kapcsolódjon be az általa vezetett humánbiológiai kutatásokba a főmunkahelyén, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Népeségtudományi Kutató Intézetében. Így került előbb a KSH Népesedésszisztektikai Főosztályára, majd 1979-ben a Népeségtudományi Kutató Intézetbe, ahol jelenleg nyugalmazott szenior kutató. Egyetemi doktori címet 1983-ban a KLTE Természettudományi Karán szerezte meg.

1972–1983 között részt vett a Nemeskéri János által vezetett ún. „Sorköteles kutatásban”, amely az első hazai országos reprezentatív mintán végrehajtott humánbiológiai kutatási program volt. A kutatás kérdőívének kidolgozásában, majd a sorkötelesek antropometriai vizsgálatában, a gépi adatfeldolgozás előkészítésében, majd a kutatás eredményeit összefoglaló, az 1983-ban megjelent tanulmánykötet megírásában és szerkesztésében is részt vett.

A „Terhesek és csecsemők egészségügyi és demográfiai vizsgálata” c. kutatási program terhesvizsgálati szakasza 1979-ben kezdődött országosan reprezentatív mintavétel alapján. A kutatási program koncepciójának kidolgozója, majd főszervezője és szakmai vezetője volt Joubert Kálmán. A kidolgozott koncepciónak megfelelően a program folytatódott a vizsgált terhesek élveszületett gyermekeinek vizsgálatával, amellyel kezdetét vette az „Országos Longitudinális Gyermekeknövekedés-vizsgálat”, ami a vizsgált gyermekek 18 éves korában, 2001-ben fejeződött be. A vizsgálat eredményeiből eddig mintegy 93 publikáció jelent meg. Az Országos Longitudinális Gyermekeknövekedés-vizsgálat legfontosabb eredményei, az ELTE Embertani Intézet 2003–2006-os országos keresztmetszeti vizsgálatának (ONV2) legfontosabb eredményeivel együtt, 2021-től a felhőből letölthető módon (<http://kidlongi.hu>) elérhető az orvosok, védőnők, kutatók, sőt a szülők, nagyszülők részére is.

Joubert Kálmán részt vett Nemeskéri János szakmai irányításával 1987–1990 között végzett a „Fiatalkorú elítéltek biológiai, egészségügyi és demográfiai vizsgálata” c. kutatásban.

Folyamatos, önállóan végzett kutatási témája az országos születési adatok elemzése. Az első terhesség tartam szerinti testtömeg és -testhossz referencia-percentiliseket az

1973–1978. évi születési adatok alapján dolgozta ki. A következő az 1990–1996. évi, majd a legutóbbi a 2000–2012. évi országos születési adatok alapján került kidolgozásra. E két utóbbi képezte alapját a születés kori érettség, fejlettség és tápláltság teljesen új szemléletű módszerének, az ún. Érettség-Fejlettség-Tápláltság (ÉFT) percentilis-mátrix megvalósításának. A módszer alapjait Berkó Péter dolgozta ki az 1980-as, 1990-es évek folyamán. A nemzetközi újdonságnak számító kutatáshoz, fejlesztéshez a 2000-es évek közepétől az Eötvös Loránd Tudományegyetem Embertani Tanszéke Auxológiai Kutatócsoportja is csatlakozott. E kutatási témában Joubert Kálmánnak egy magyar és 4 angol nyelvű publikációja jelent meg.

1998-ban Gyenis Gyulával közösen indították el „A 18 éves sorkötelesek testfejlettségének, egészségi állapotának és szocio-demográfiai jellemzőinek vizsgálata” c. kutatási programot, amelyet a Honvédelmi Minisztériummal, illetve a Honvéd Vezérkar Egészségügyi Csoportfőnökségével együttműködésben valósítottak meg. Ennek eredményeiről eddig egy összefoglaló tanulmányban és számos további publikációban adtak számot.

Joubert Kálmánnak magyar és idegen nyelven 95 tanulmánya, 10 könyve és 26 könyvfejezete jelent meg 2021-ig.

Kívánunk Joubert Kálmánnak nagyon jó egészséget, sok boldogságot és hosszú, aktív életet!

Zsákai Annamária

Felhasznált irodalom

- Farkas, Gy. (1995): A történeti embertani kutatások helyzetének alakulásai Magyarországon az utolsó 50 évben. *Anthropologiai Közlemények*, 59: 13–19.
- Farkas, Gy. (2010): Joubert Kálmán köszöntése. *Anthropologiai Közlemények*, 47: 7.
- Farkas, Gy. (2018): Változások 1990 és 2017 között a magyar biológiai antropológiában. *Anthropologiai Közlemények*, 59: 79–93. DOI: <https://doi.org/10.20330/AnthropKozl.2018.59.79>
- Makra, Sz., Nagy, E. (2013): *A magyar antropológia bibliográfiája (1984–1988)*. http://real.mtak.hu/10809/1/BAH_1984-1988.pdf